

جمال شورجه: در سینمای تاریخی و مذهبی دچار انفعال شدید هستیم

■ **وحید مهری**
تعمیم نگاه شخصی و حضور جریان روشنفکری با تفکرات سسکولار در ساخت آثار مذهبی صحیح نیست و اگر هر فیلمساز دغدغه‌مندی مشاوره گرفتسن از علما و کارشناسان دینی را در رأس کار خود قرار دهد ما هرگز شاهد نخواهیم بود که دیدگاه‌های شخصی و سلیقه‌ای در ساخت آثار دینی و مذهبی رواج پیدا کند و خدای نکرده موجبات تحریف و وهن دین را فراهم آورد.
جمال شورجه کارگردان فیلم سینمایی «حماسه مجنون» گفت: یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتی که ما در حوزه تولید فیلم‌های تاریخی و مذهبی با آن مواجه هستیم این است که این نوع آثار قاعدتاً باید توسط بخش دولتی سرمایه‌گذاری و ساخته شوند چراکه بخش خصوصی تنها برای تجارت وارد سینما شده و رغبتی برای پرداختن به این نوع فیلم‌ها ندارد، اما متأسفانه بخش دولتی هم هیچ حرکت جدی و مثمر ثمری در این راستا انجام نداده و همین باعث می‌شود تا ما در این سینما دچار انفعال شدید شویم.

وی ادامه داد: دولت باید در زمینه تولید آثار تاریخی و مذهبی بسیار فعال تر باشد؛ ما باید همه ساله شاهد تخصیص بودجه قابل توجهی برای تولید این نوع فیلم‌ها که می‌توانند تأثیرات مؤثر و مثبت فرهنگی در جامعه و به خصوص برای نسل جوان داشته باشند، باشیم. مسئولان تمامی دستگاه‌ها و نهادهای فرهنگی وابسته به دولت موظف هستند از فیلمسازان و هنرمندان دغدغه‌مند برای پرداختن به موضوعات دینی و مذهبی دعوت به عمل آورند و از آنها بخواهند فیلم‌های ارزشمندی در این حوزه تولید کنند اما متأسفانه تا به امروز هیچ‌گونه حرکت جدی و مثبتی از سوی مسئولان دولتی در این راستا صورت نگرفته است.

شورجه سپس با تأکید بر اینکه فیلمسازان معتمد بسیاری در کشور وجود دارند که علاقه شدیدی برای ساخت آثار ارزشمند دینی و مذهبی در آنها موج می‌زند اظهار داشت: متأسفانه شاهد هستیم که به این دسته از فیلمسازان توسط مسئولان دولتی پهنای چندانی داده نمی‌شود و اغلب آنها بیکار و خانه‌نشین شده‌اند و این اتفاق بسیار نأسناک‌تر انگیز است. بنده معتقدم نهادهای مرتبط با تولید فیلم و صاحبان بودجه در تمامی ارگان‌ها و سازمان‌ها موظف هستند برای ترویج

و توسعه تفکرات دینی و مذهبی گام‌های اساسی و جدی بردارند و نگذارند سید سینمای کشور خالی از فیلم‌های ارزشمند دینی بماند. این سینماگر در پاسخ به این سؤال که برای جلوگیری از اتفاقاتی نظیر آنچه برای کرد: «فیلمسازان و هنرمندان اگر ارتباط تنگاتنگی با علمای بزرگ دین برقرار کنند و همواره با اهل قران، تفسیر، روایات و دین ارتباط داشته باشند دیگر شاهد اتفاقاتی نظیر آنچه برای آقای درویش به وجود آمد نخواهیم بود؛ استفاده از نظرات کارشناسان دینی باعث می‌شود علمای اعلام هم از این نوع فیلم‌ها حمایت کنند و نقش مؤثری برای تشویق بیشتر مردم معتقد و مذهبی کشور برای تماشای این نوع فیلم‌ها در سینما داشته باشند.

کارگردان فیلم سینمایی «سی و سه روز» تأکید کرد: مسائل دینی و مذهبی همواره بسیار حساسیت‌برانگیز هستند و ما نباید با عبور از برخی خطوط قرمز و ارزش‌ها جامعه را دچار تشویش کنیم؛ حضور کارشناسان و صاحب‌نظران بزرگ دینی در زمان تولید فیلم‌های تاریخی و مذهبی باعث می‌شود تا هرگز شاهد اتفاقاتی مشابه نباشیم. ما باید آگاه باشیم اگر در روند تولید فیلم‌های دینی و مذهبی غفلت کنیم یا به نظرات کارشناسان دینی تن ندهیم قطعاً

عملای دینی و سایر افراد جامعه در مقابل فیلم‌ها موضع منفی خواهند گرفت.
شورجه خاطر نشان کرد: اگر ما در تولید فیلم‌های دینی و مذهبی دو نکته را رعایت کنیم می‌توانیم شاهد دستاوردهای مهمی در این حوزه باشیم؛ اول آنکه نظام تولید فیلم‌های ارزشی و دینی در تمامی دستگاه‌ها و نهادهای دولتی کشور جا بیندازیم و همه دستگاه‌ها را موظف کنیم تا برای تولید آثاری با مباحث دینی و ارزشی اهتمام ویژه و جدی نشان دهند و دوم آنکه مراسمست و مجالست میان هنرمندان و روحانیت و اهل کتاب و دین را فراموش نکنیم.

این کارگردان در خاتمه این گفت‌وگو متذکر شد: به اعتقاد بنده علمای دینی حتی در نگارش دیالوگ‌های فیلم‌نامه‌ها هم باید دخالت داشته باشند؛ همچنین بنده امیدوارم روند تولید فیلم‌های ارزشمند دینی و مذهبی روز به روز افزایش پیدا کند تا مردم کشور ما بتوانند به خوبی توسط آثار فرهنگی و هنری هرچه بیشتر نسبت به زندگی معصومی (ع) آشنایی پیدا کنند.

فرهنگ‌و‌هنر

سرویس فرهنگی ۸۸۴۹۸۴۶۴

فرهنگ عاشورا بر دیگر ملت‌ها چه تأثیری گذاشت؟

فرهنگ عاشورا

زمینه‌ساز قیام ملت‌های مستضعف در تمام جهان است

علی بوردهقان | جوان

اسلام داشته است. به عنوان مثال، دیاناترون گوسو، یکی از شهروندان امریکاست که چند سال قبل مسلمان شد و نام «هاجر حسینی» را برای خود انتخاب کرد. او امام حسین (ع) را عامل اصلی گرایش خود به اسلام معرفی می‌کند و در گفت‌وگویی با نشریه موعود، این راه همانند پیشروی خود، به شهادت می‌رسد.
جذبه نهضت حسینی به قدری است که انسان‌هایی به تمام موقعیت‌ها و ثروت‌های عظیم خود پشت پا می‌زنند تا انقلابی عزتمندانه را به زنده نگه‌دارند. دنیایی ترجیح دهند. جلوه زیبای جهانی شدن فرهنگ عاشورا را می‌توان در راهپیمایی عظیم اربعین به وضوح مشاهده کرد. این واقعه شیوهی طی سالی‌ها و سایر انسان‌هایی را از سراسر دنیا به مسیر بین دو شهر نجف و کربلا می‌کشاند تا از این دریای عظیم معرفت بهره‌ای ببرند که در میان این جمعیت میلیونی می‌توان افشاری از دیگر ادیان و کسانای از جوامع دوردست که ذراتی از معرفت‌های الهی در آنها گسترش یافته‌اند، ترسیم کرد. عاشورا، حالاً دیگر یک مکتب انقلابی و مبارزاتی جهانی است که می‌تواند همه آزادی‌خواهان و عدالت‌طلبان دنیا را بهم پیوند دهد و شبکه بین‌المللی مقاومت را ایجاد کند و به این منظور باید اربعین را به عملی برای ارتباط مبارزان آزادی‌خواه جهان و عامل گسترش فرهنگ حسینی به جهانیان تبدیل کرد.

■ **گسترش فرهنگ عاشورایی در غرب**
برخلاف بسیاری از تبلیغات سوء، که حکومت‌های کفر برای متوقف کردن تأثیرات نهضت عاشورا در سرتاسر جهان انجام می‌دهند، تمایل به دین اسلام در کشورهای اروپایی و آمریکایی روز به روز در حال گسترش است که اگر کمی در رابطه با این گسترش فرهنگ حسینی در حالت گسترش است که هرگز نمی‌تواند فدقت کنیم، درمی‌یابیم که نهضت حسینی تأثیر شگرف در این تحول و میل ملت‌ها به

که دارای سرمایه و قدرت‌های عظیم هستند نیز تأثیراتی گذاشته است. به عنوان کوچک‌ترین مثال در تأثیر فرهنگ نهضت عاشورا بر جهانیان، می‌توان به ادواردو آنبلی، جوان ایتالیایی که وارث سرمایه‌های عظیم و ثروت فراوانی بود، اشاره کرد که در پایان این راه همانند پیشروی خود، به شهادت می‌رسد.
جذبه نهضت حسینی به قدری است که انسان‌هایی به تمام موقعیت‌ها و ثروت‌های عظیم خود پشت پا می‌زنند تا انقلابی عزتمندانه را به زنده نگه‌دارند. دنیایی ترجیح دهند. جلوه زیبای جهانی شدن فرهنگ عاشورا را می‌توان در راهپیمایی عظیم اربعین به وضوح مشاهده کرد. این واقعه شیوهی طی سالی‌ها و سایر انسان‌هایی را از سراسر دنیا به مسیر بین دو شهر نجف و کربلا می‌کشاند تا از این دریای عظیم معرفت بهره‌ای ببرند که در میان این جمعیت میلیونی می‌توان افشاری از دیگر ادیان و کسانای از جوامع دوردست که ذراتی از معرفت‌های الهی در آنها گسترش یافته‌اند، ترسیم کرد. عاشورا، حالاً دیگر یک مکتب انقلابی و مبارزاتی جهانی است که می‌تواند همه آزادی‌خواهان و عدالت‌طلبان دنیا را بهم پیوند دهد و شبکه بین‌المللی مقاومت را ایجاد کند و به این منظور باید اربعین را به عملی برای ارتباط مبارزان آزادی‌خواه جهان و عامل گسترش فرهنگ حسینی به جهانیان تبدیل کرد.

■ **گسترش فرهنگ عاشورایی در غرب**
برخلاف بسیاری از تبلیغات سوء، که حکومت‌های کفر برای متوقف کردن تأثیرات نهضت عاشورا در سرتاسر جهان انجام می‌دهند، تمایل به دین اسلام در کشورهای اروپایی و آمریکایی روز به روز در حال گسترش است که اگر کمی در رابطه با این گسترش فرهنگ حسینی در حالت گسترش است که هرگز نمی‌تواند فدقت کنیم، درمی‌یابیم که نهضت حسینی تأثیر شگرف در این تحول و میل ملت‌ها به

و تمایل بسیاری از مردم امریکای لاتین به مبارزه با ظلم و استعمار غرب، وقتی برای آنها درباره قیام امام حسین (ع) صحبت می‌کرد، آنها بسیاری به اسلام علاقه‌مند می‌شدند و برخی از آنها نیز تحت تأثیر همین مطالب به دین اسلام می‌گرویدند.
فرهنگ عظیم عاشورا به قدری عظیم و شگرف است که بسیاری از اندیشمندان غیرمسلمان جهان را به واکنش واداشته. واشنگتن ایروینگ، تاریخ‌نگار امریکایی در این باره اینگونه می‌نویسد: «هر زیر آفتاب سوزان سرزمین خشک و در روی ریگ‌های تفتیده عراق، روح حسین فناپذیر است. ای پهلوان و ای نمونه شجاعت و ای شهسوار من، ای حسین»
«همچنین مهمان‌گاندی، رهبر استقلال هند نیز امام حسین (ع) را عامل مستحکمی برای پیروزی ملت‌ها می‌داند و در این باره اینگونه می‌نویسد: «اگر هندوستان بخواهد یک کشور پیروز شود، باید از زندگی امام حسین(ع) پیروی کند»

اسلام داشته است. به عنوان مثال، دیاناترون گوسو، یکی از شهروندان امریکاست که چند سال قبل مسلمان شد و نام «هاجر حسینی» را برای خود انتخاب کرد. او امام حسین (ع) را عامل اصلی گرایش خود به اسلام معرفی می‌کند و در گفت‌وگویی با نشریه موعود، این راه همانند پیشروی خود، به شهادت می‌رسد.
جذبه نهضت حسینی به قدری است که انسان‌هایی به تمام موقعیت‌ها و ثروت‌های عظیم خود پشت پا می‌زنند تا انقلابی عزتمندانه را به زنده نگه‌دارند. دنیایی ترجیح دهند. جلوه زیبای جهانی شدن فرهنگ عاشورا را می‌توان در راهپیمایی عظیم اربعین به وضوح مشاهده کرد. این واقعه شیوهی طی سالی‌ها و سایر انسان‌هایی را از سراسر دنیا به مسیر بین دو شهر نجف و کربلا می‌کشاند تا از این دریای عظیم معرفت بهره‌ای ببرند که در میان این جمعیت میلیونی می‌توان افشاری از دیگر ادیان و کسانای از جوامع دوردست که ذراتی از معرفت‌های الهی در آنها گسترش یافته‌اند، ترسیم کرد. عاشورا، حالاً دیگر یک مکتب انقلابی و مبارزاتی جهانی است که می‌تواند همه آزادی‌خواهان و عدالت‌طلبان دنیا را بهم پیوند دهد و شبکه بین‌المللی مقاومت را ایجاد کند و به این منظور باید اربعین را به عملی برای ارتباط مبارزان آزادی‌خواه جهان و عامل گسترش فرهنگ حسینی به جهانیان تبدیل کرد.

■ **گسترش فرهنگ عاشورایی در غرب**
برخلاف بسیاری از تبلیغات سوء، که حکومت‌های کفر برای متوقف کردن تأثیرات نهضت عاشورا در سرتاسر جهان انجام می‌دهند، تمایل به دین اسلام در کشورهای اروپایی و آمریکایی روز به روز در حال گسترش است که اگر کمی در رابطه با این گسترش فرهنگ حسینی در حالت گسترش است که هرگز نمی‌تواند فدقت کنیم، درمی‌یابیم که نهضت حسینی تأثیر شگرف در این تحول و میل ملت‌ها به

سبک‌های جدید مداحی را باید مدیریت کرد

می‌توان گفت درکی نسبت به نسل جدید ندارد.
امام علی(ع) در حدیث مشهوری می‌فرماید: «فرزند زمان خویشان باشید». با استناد به همین روایت باید این‌نکته صرف سستی را کنار گذاشت؛ چراکه تأکید بیش از حد روی آن گمراه‌زوری بگیرند و این اتفاق صحبت سر پایدها و نبایدها نیست؛ بلکه حرف روی شناخت و مدیریت فضای عزاداری است.
مداحان باید این نکته را در نظر بگیرند که مخاطبان آنها تحت بمباران اطلاعاتی درست و غلط قرار دارند و اغناد در این فضا ساده‌ای نیست؛ اگر این روزها در برخی هیئت‌های محلی حضور داشته باشیم این موضوع را به راحتی متوجه می‌شوید.
مداحی که وزن سبک روضه‌خوانی برای امام خمینی است و به نوعی تغییر نسل‌ها و زمان‌ها از دید این افراد دور مانده و تقریباً

البته کارهایی چون همایش پیرغلامان در چند سال اخیر تأثیرات مثبت خود را داشته و باعث تعامل و ارتباط مداحان جوان با پیشکسوتان شده است، اما عموماً در این فضا شاهد دو نوع نگاه هستیم؛ نگاه اول که می‌گوید با دستگاه امام حسین (ع) نباید مقابله کرد و همه اتفاقات را با خوش بینی استقبال کرد.
همین که جوانان به این سمت و سو گرایش دارند جای شکر دارد و نگاه دوم که می‌گوید باید در دوران ابتدای انقلاب و قبل‌تر از آن برگردیم و معیار عزاداری مان سنتی باشد و این طیف نسبت به عزاداری‌های کنونی بدبین و گلايه‌مند هستند. این نگاه حتی معیار عزاداری‌های مورد پسند آنها سبک روضه‌خوانی برای امام خمینی است و به نوعی تغییر نسل‌ها و زمان‌ها از دید این افراد دور مانده و تقریباً

یک روایت خاص از روز عاشورا در «پدر، عشق و پسر»

■ **الهام دیزجیان**

کتاب‌ها و داستان‌های زیادی در باب حوادث روز عاشورا وجود دارد که هر کدام از منظری به این واقعه پرداخته‌اند اما در بین این داستان‌ها و کتاب‌ها، هستند مواردی که خاص‌تر باشند و از بُعد متفاوت‌تری به این روز پرداخته‌اند.
کتاب پدر، عشق و پسر از آن دسته کتاب‌هایی است که این ویژگی را در خود دارد. کتابی که حوادث روز عاشورا از زبان «عقاب» اسب حضرت علی اکبر (ع) روایت می‌کند و خواندنش در این ایام خالی از لطف نیست.
عقاب هر آنچه که دیده و شنیده را برای لیلی بنت ابی‌مزه حضرت علی اکبر (ع) بازگو می‌کند. مادری که در کربلا حضور نداشته و شنیدن لحظه به لحظه آن روزی تاب‌ترش می‌کند. «امشب به قدر مجموع شب‌های گذشته، از تو طاقت و تحمل می‌طلبم. دیشب که تواز هوش رفتی، با خودم می‌گفتم که کاش من هم در همان کربلا جان می‌سپرهم و بار سنگین این روایت را بر دوش نمی‌کشیدم. کاش تو به هنگام خروج کاروان از مدینه، بیمار و زمینگیر نمی‌شدی. کاش خود در کربلا حضور پیدا می‌کردی و من شاهد پنهانی سوختن تو نمی‌شدم. کاش من به چشم نمی‌دیدم که آن عظیم چون شقیق در طول چند روز، به سپیدی مطلق می‌نشیند. کاش این چشم‌ها، پیش چشم من به گوئی نمی‌نستست. کاش این پیشانی و گونه‌ها هر روز موقل دیدگان من چین و چروک تازه‌تری نمی‌یافت. و بعد با خودم فکر کردم که این چه مخالفتی است با تقدیر؟ چه شکوه‌ای است از سرنوشت؟ اگر خدا مرا برای اینجا نگاه داشته است، از قاضی او به کجا می‌توان گریخت؟ باید تن داد و تمکین کرد و دل سپرد به آنچه رضای اوست. کاری که حسین، با همه مشتقتش در کربلا کرد، تو اگر بودی و می‌شنیدی صدای ناله‌های او را در پای جنازه پسر، می‌فهمیدی که این رضا شدن به رضای خداوند، چه کار مشکلی است...»

عقاب در هر مجلس قدم به قدم با حضرت علی اکبر (ع) پیش می‌رود و لفظاتی را بازگو می‌کند که به گفته خودش از دید خیلی‌ها پنهان مانده است چراکه او تنها این لفظات را دیده است.
سیدمهدی شجاعی در زمینه داستان‌های آئینی به خصوص عاشورایی از پیشانیان این عرصه به شمار می‌رود. از جمله اثرهای این نویسنده که در این زمینه به چاپ رسیده، می‌توان به داستان کوتاه پدر، عشق و پسر، کشتی پهلو گرفته، آفتاب در حجاب و سقای آب و ادب اشاره کرد.
کتاب پدر، پسر و عشق نوشته سیدمهدی شجاعی است و توسط نشر نیستان منتشر شده است. این کتاب شامل ۱۰ فصل است که هر فصل «مجلس» نامگذاری شده تا در ۱۰ مجلس عاشقانه‌های امام حسین (ع) و حضرت علی اکبر(ع) را روایت کند.

فیلمی فرانسوی زبان با حضور «بابک کریمی» پاکستانی!

فیلم فرانسوی زبان «Noces» که توسط کارگردان هوموطل برادران دارد در روز کوزامبورگ ساخته شد، روایتی آشنا در میان آثار مولودرام خانوادگی است؛ داستانی از عدم علاقه خنثری به نام «زیبیرا» برای پیوند با پسرری که با اصرار خانواده و تقابل این دو نگاه همسر ا شده و در نهایت منجر به ایجاد یک تراژدی گاه هولناک می‌شود.
استفان استرکر، کارگردان بلژیکی فیلم «Noces»، داستان خانواده مسلمان و مهاجر پاکستانی را به روایت در آورد که در نهایت با قتل دختر جوان توسط برادر پایان می‌یابد و در این فیلم که همراه با نقش آفرینی «بابک کریمی» به عنوان پدری باشمایل اصالت‌مندی است، فرآیند جاری در آثار مولودرام به تصویر عکس دارد. روزی در خلاقت در روایت پردازی با ایجاد فضای باورپذیر از انواع ارتباطات به تصویر درمی‌آید. از سویی بازی «بابک کریمی» در فیلم فرانسوی زبان «Noces»، ادامه‌ی بار نقش‌هایی است که وی در آثار ایرانی به نمایش درآورد و تگاهی چندپنوسه همراه با زیرکی، رازمندی و مقداری تمایل به باورمندی است. در فیلم «Noces» که همراه با حضور آلبور گورمت؛ بازیگر فیلم «زندگانه پسر» ساخته برادران داردن است، نه تنها نقش مهاجرت و تقابل فرهنگی در ایجاد بحران در خانواده نمایان باشد بلکه اصولاً فضایی مبهم میان روابط اعضای خانواده و چرایی شکل گرفتن اتفاق شوم نهایی وجود دارد.

مردم و عزاداران حسینی در گنبد کاووس استان گلستان هم‌زمان با پروبایی مراسم سوگواری ایام محرم، در اولین سینمای هیبتی‌تایم سکر، میزبان فیلم‌های جشنواره عمار شدند.
انسیم مزرجی، مسئول این برنامه طی سخنانی در این باره گفت: طرح کافه سینما که طی آن، فیلم‌های عمار را در مصالای نماز جمعه شهر برای عزاداران حسینی اکران می‌کنیم، سال دومی است که از طرف مجموعه فرهنگی فاطمین اجرا می‌شود. مزرجی در همین باره ادامه داد: با توجه به تأکیدات رهبری، هدف ما از این طرح، بیان مفاهیم و مسائل اجتماعی، فرهنگی و... به زبان هنر به خصوص فیلم برای مردم است چراکه بسیاری از این موارد را نمی‌توان در قالب سخنرانی به نحو مطلوب ارائه کرد. وی اضافه کرد: به‌طور مثال تأثیر مستندی درباره مدافعان حرم بیشتر از یک سخنرانی یک ساعته است، همچنین از طرفی، به دنبال این هستیم که بیان کنیم هیبت تنها برای عزاداری و سینه‌زنی نیست بلکه می‌تواند در مسائل اجتماعی- فرهنگی تأثیر گذار و جایگاه داشته باشد. مزرجی در ادامه سخنانش توضیح داد: برای راه‌اندازی این اکران‌ها، حدود یک ماه قبل

اکران جشنواره عمار در اولین «سینما هیبت» مصالای نماز جمعه